כפר עולמי · יחידה 2: גלובליזציה מעצימה שינויים · חוברת קטנה

מדדי גלובליזציה – מי הכי גלובלית?

חוברת תלמיד · **ז' רגיל**

איך מודדים כמה מדינה מחוברת לעולם – ואיך יודעים שהמספר אמין?

שם:	כיתה:	תאריך:

מה בחוברת?

1. מושגי מפתח
2. קוראים: איך מודדים "כמה גלובלית" מדינה?
3. חלק א' – מתרגלים מושגים
4. חלק ב' – בודקים הבנה
5. חלק ג' – חושבים כמו גאוגרפים
6. כרטיס יציאה ✂

משחקים לשיעור הזה (חידון מהיר, איש תלוי, טריוויה ועוד) באתר: https://geo-z-chovrot-tiny.sites.tab.bot/

יצרה: רוית ראש בן ישי

מושגי מפתח

קראו את המושגים. נשתמש בהם בכל החוברת.

סחר חוץ

קנייה ומכירה של סחורות ושירותים בין מדינות שונות.

לדוגמה: ישראל מוכרת תרופות וקונה מכוניות

מדד

מספר שמודד תחום מסוים ומאפשר להשוות בין מדינות או בין תקופות.

לדוגמה: אחוז התושבים שמחוברים לאינטרנט

יצוא

סחורות ושירותים שמדינה מייצרת ומוכרת למדינות אחרות.

לדוגמה: פרחים שנשלחים במטוס לאירופה

יבוא

סחורות ושירותים שמדינה קונה ממדינות אחרות ומכניסה לשטחה.

לדוגמה: בננות שמגיעות באונייה מארץ רחוקה

מדד משולב

מדד אחד שמחבר כמה מדדים מתחומים שונים – כלכלה, חברה ופוליטיקה – לציון כולל.

לדוגמה: ציון כולל שמחבר סחר, אינטרנט ונסיעות

השקעות זרות

כסף שחברות ואנשים ממדינות אחרות משקיעים במפעלים ובעסקים בתוך המדינה.

לדוגמה: חברה מחו״ל בונה מפעל בעיר שלנו

מהימנות

מידת האמינות של מידע: מי פרסם, מתי, איך חושב והאם מקורות אחרים מסכימים.

לדוגמה: נתון עם שנה ומקור ברור

דירוג

סידור מדינות לפי הציון שקיבלו במדד, מהגבוה לנמוך.

לדוגמה: מדינה במקום הראשון ברשימה

קוראים

איך מודדים ״כמה גלובלית״ מדינה?

לא כל המדינות קשורות לעולם באותה מידה. בחלקן כמעט כל התושבים מחוברים לאינטרנט, נוסעים לחו״ל וקונים מוצרים מכל העולם, ובחלקן הקשר מצומצם בהרבה. כדי להשוות, חוקרים משתמשים במדדים – מספרים שמודדים תחום מסוים ומעמידים מדינות זו מול זו.

מדד כלכלי חשוב הוא היקף סחר החוץ: יבוא הוא קנייה מחו״ל, ויצוא הוא מכירה לחו״ל. גם השקעות זרות – כסף שחברות ואנשים מחו״ל משקיעים במפעלים ובעסקים במדינה – מלמדות על הקשר הכלכלי שלה עם העולם.

מדדים חברתיים בודקים את קשרי התושבים: כמה מחוברים לאינטרנט, כמה מתקשרים לחו״ל וכמה פעמים בשנה נוסעים למדינות אחרות. מדדים פוליטיים בודקים על כמה הסכמים בינלאומיים חתמה המדינה ובכמה פרויקטים משותפים היא משתתפת. חוקרים מחברים את כולם למדד משולב, ולפיו מדרגים את המדינות.

בדירוג עולמי שפורסם לאחרונה הגיעה הולנד למקום הראשון, ואחריה מדינות קטנות נוספות באירופה; ישראל דורגה במקום ה- 40.אבל כל מדד מודד רק חלק מהמציאות. לפני שמשתמשים בנתון בודקים את מהימנותו: מי פרסם? באיזו שנה? האם מוסבר איך חושב? האם מקורות אחרים מראים תמונה דומה?

חלק א׳ – מתרגלים מושגים

בחלק הזה נחבר כל מושג להגדרה שלו, ונזהה דוגמאות מהחיים.

1. התאימו: כתבו בריבוע את האות של ההגדרה המתאימה.

1. מדד	**א.** סחורות ושירותים שמדינה קונה ממדינות אחרות ומכניסה לשטחה.
2. סחר חוץ	**ב.** מספר שמודד תחום מסוים ומאפשר להשוות בין מדינות או בין תקופות.
3. יבוא	**ג.** סחורות ושירותים שמדינה מייצרת ומוכרת למדינות אחרות.
4. יצוא	**ד.** מדד אחד שמחבר כמה מדדים מתחומים שונים – כלכלה, חברה ופוליטיקה – לציון כולל.
5. השקעות זרות	**ה.** כסף שחברות ואנשים ממדינות אחרות משקיעים במפעלים ובעסקים בתוך המדינה.
6. מדד משולב	**ו.** קנייה ומכירה של סחורות ושירותים בין מדינות שונות.

2. השלימו: לאיזה מושג מתאימה כל דוגמה?

מחסן מילים: דירוג מדד משולב מהימנות השקעות זרות

1. נתון עם שנה ומקור ברור – זו דוגמה ל־_____
2. מדינה במקום הראשון ברשימה – זו דוגמה ל־_____
3. ציון כולל שמחבר סחר, אינטרנט ונסיעות – זו דוגמה ל־_____
4. חברה מחו״ל בונה מפעל בעיר שלנו – זו דוגמה ל־_____

חלק ב׳ – בודקים הבנה

חזרו לקטע הקריאה. הקיפו את התשובה הנכונה, וסמנו נכון או לא נכון.

1 מה מודדות השקעות זרות?

- ◯ א. כמה תיירים מגיעים למדינה
- ◯ ב. כסף מחו״ל שמושקע בעסקים במדינה
- ◯ ג. כמה תושבים גולשים באינטרנט
- ◯ ד. כמה הסכמים נחתמו

2 איזה מדד שייך לתחום החברתי?

- ◯ א. היקף היצוא
- ◯ ב. השקעות זרות
- ◯ ג. מספר ההסכמים הבינלאומיים
- ◯ ד. מספר הנסיעות לחו״ל

3 מה היתרון של מדד משולב?

- ◯ א. הוא נותן תמונה כללית מכמה תחומים
- ◯ ב. הוא מדויק תמיד
- ◯ ג. הוא בודק רק כלכלה
- ◯ ד. הוא מתאים רק למדינות גדולות

4 איזה נתון הכי מהימן?

- ◯ א. ״שמעתי שכולם שם גולשים״
- ◯ ב. מספר בלי שנה
- ◯ ג. נתון עם שנה, מקור והסבר איך חושב
- ◯ ד. פוסט של אדם לא ידוע

5 מה מלמד המשפט ״כל מדד מודד רק חלק מהמציאות״?

- ◯ א. שמדדים לא שימושיים
- ◯ ב. שמדינה יכולה להיות גלובלית בתחום אחד ופחות באחר
- ◯ ג. שהדירוג תמיד שגוי
- ◯ ד. שאין צורך בנתונים

נכון או לא נכון? אם לא נכון – תקנו בשורה.

		נכון	לא נכון
1	יבוא הוא מכירה של סחורות לחו״ל.		
2	מדדים פוליטיים בודקים, למשל, הסכמים בינלאומיים.		
3	מדינות קטנות אינן יכולות להגיע לראש הדירוג.		
4	חשוב לבדוק באיזו שנה נאסף נתון.		

חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים

כאן אין תשובה אחת נכונה. כתבו במשפטים מלאים והסבירו את דעתכם.

1 בחרו שלושה מדדים שהייתם משתמשים בהם כדי להשוות בין שתי מדינות, ונמקו.

2 מדוע לדעתכם מדינות קטנות רבות נמצאות בראש מדד הגלובליזציה?

התחילו כך: לדעתי... כי...

3 מצאתם ברשת ״80% מהתושבים טסים כל שנה״ בלי מקור. מה תעשו?

כרטיס יציאה – מדדי גלובליזציה – מי הכי גלובלית?

גזרו לאורך הקו המקווקו ומסרו למורה. שם: _____

1 שלושה תחומים של מדד משולב: ...

2 ההבדל בין יבוא ליצוא: ...

3 שלוש שאלות לבדיקת מהימנות: ...

איך הבנתי? ◯ הבנתי היטב ◯ הבנתי חלקית ◯ אני צריכים/ות עזרה